

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripremljena se pisma, oglašiti tek nakon po običnom cenzuri i po pogovoru. Isto tako je za prijavu. Novci se šalju poštarskom zastavnicom (assegno postale) na administraciju "Naše Sloge". Inače prednost najbliže pošte valja točno označiti.

Nam list ne dodaje za vrijeme, kada to javi odgovarajućim otvorenim pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvrsna napiše "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slugom rade malo stvari, a sloga sve pokriva. Nar. pol.

Izdani svakog četvrtka na cijelom arku. Izlazi 14. jula, 18. augusta, 8. septembra i 8. novembra. Dopisi se vraćaju ako se ne tiskaju. Neflijgovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for. za seljake 2 for. na godinu. Bazmijem for. 2/1, i 1 za pol. godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 nrč.

Uredništvo nalazi se u Via Farato br. 14.

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 4. oktobra 1898.

Proti svakomu očekivanju su sjednice zastupničke kuće bar za sad u punom toku. Po dogodjajih u njoj u proljetju, i prije, već drugu godinu; po onom, što su Niemci činili i govorili, svatko je mislio, da će za zasjedanja u tjeđan dana biti izvršeno, paće kaže se, da je dan za izvršetak bio ustanovljen za sutra dne 6. t. m.

Nego Niemci okrenuli su u kabalocon. Prošlih zasjedanja govorili su i radili, da će zaprečiti, i prečili su svako djelovanje, dok se nenkinu jezikovna naredbe za Čestu i Moravsku. Sad nitko osim Šeneru i Wolfa niti ne spominje jezikovnih naredaba. Kao da jih nikad ne bijaše, i kao da jih već nema. Kao imaju sveza sa odličnijim krugovi, oni su morali saznati, što se namjerava, što će sliediti, ako budu obstrinjali. Sliedili su valjda, da to ne bi za nje dobro bilo, pak su okrenuli. Neće, da njih se reče, da an oni arnšili nastav, koji su njihovi jeđnomišljenici stvorili, i radi bi vladati.

Viećali su, al nisu dali glasa od sebe. Do četvrtka nije se znalo što će i kako će. Samo se je znalo, da svi Niemci, osim onih katoličke stranke, zajedno razpravljaju. I semitski liberalci i protusemitski kršćani, kao i oni njemačke pučke stranke i njemačkoga veloprsjeđa išli su ruku o ruku zajedno.

Četvrtak je Žezelj, rođen tvrd Slovenac a preobraćen u Schwegeca tvrđoga Niemca, kao predsjednik kluba njemačkih veleposjednika, a sa znanjem ostalih stranaka njemačkih i Talijana, donio prešau predlog. Taj predlog je zahtjevano, prvo, da vlada objavi tajni sporuzamak utanačen sa madjarskom vladom; drugo, da se nagodbeni predlozi odmah uzmu u razpravu, ta da se u tu svrhu izabere odbor. Zahtjevano je, da taj njegov predlog imade prednost pred svimi drugim predlozi i vladinimi i onimi zastupnika.

Vlada bila je isti dan podastrla pred-

loge o nagodbi. Predsjednik je mislio, da mora te predloge dati najprije u razpravu. Tim je nastala prva protimba izmed Niemaca i predsjedništva, odnosno i veđine. Preko noći se je izgledalo, al je pak u sjednici dao prvomu rieđ baronu Schwegecu, da obrazloži svoj predlog, tjeđći se i tako vladinim predloga.

Veđ dan prije, pak ovoga dana, palo je rezkih proti vladi. Predbacivalo njoj se, da je Austriju prodala Madjarskoj, da hoće sklopiti nagodu i vladati bez parlamenta, a na temelju §. 14. ustava; da hoće, da sruši obstojeći ustav. Niemci, tako su govorili, da hoće, da spase ustav, parlament, državu; da hoće razpravu o nagodbi, da ju poprave. Bio je to samo naćin, kako da se natrag povuku, a provirivalo je iz svega, da njim je glavna nakana, da sruši Thuna. Na prvij galeriji, na odličnijem mjestu, bio je poznati barun Člumecky, čekajuć valjda, da jabuka njemu u krilo pada, da postane on ministrom predsjednikom. Grof Thun, kao ministar-predsjednik, govorio je po dva puta. Rekao je, da se je morao pripraviti na to, kako će vladati bez parlamenta, kad parlament nije hotio raditi. Drago mu je viditi, da će parlament raditi. Nemože mu kazati, što je ugovorio sa Madjarskom vladom za slućaj, ako parlament ništa ne učin. Na parlamentu je, da sad učini svoju dućnost. Prvi govor njegov bio je još miran. Drugi govor, kao odgovor Schwegecu, bio je rezak. A i morao je biti kod neiskrenosti, kojom je Schwegecu u ime Niemaca govorio.

Glasovalo se je o prešnosti prvoga dlela predloga Schwegecova. Niemci, ujedno sa Talijani, i njeđkimi Slaveni iz Galicije, imali su 10 glasova veđine. Tim nije bila primljena prešnost, jer treba dvie troćjne svih glasova — al bijaše velika slava za Niemce, da su oni s i rećenimi u većini. Dakako, da ne bijaše to milo niti većini, a još manje vladi. U ostalom ova je tomu najviše kriva. Mnogi su članovi većine ozlovoljeni na vladu, pak nemare sudjelovati u parlamentu.

Dva dana iza toga, subotu i nedjelju, ne bijaše sjednice. Nagadjalo se je svega i svašta. Veđ prije bio je dao ostavku ministar trgovine Barrereiter, inače član njemačkoga velikoga posjedaja, vez izmed ovoga i ministarstva. Sad se je govorilo o ostavkah drugih ministara, pa i o cijeloga ministarstva. Bilo se je nastalo. Očekivalo se je što će Thun od Njogo-

voga Velićanstva donieti, koje uvijek odlaćuje, kad dođje do zapletaja.

Ponedjeljak, jućer, došao je Thun u pćdnjoj parići u sjednici, onakav, kakav bijaše kod Njegovoga Velićanstva, od kojega je došao. Izgledao je veselo. Veđ to vjeće je kazalo, na što je sve imao mislić od petka naprijeć. Došao je, ostajeć ministar-predsjednik. Hoće, da vlada sa dšćnicom; i prema njeđnim načelom. Do sada je uvijek mislio; da će dobiti njeke Niemce na svoju stranu. Sad se jih je riešio, i približio se desnici i javno. Govorio se, da će se ministarstvo preustrojiti tako, da bude parlamentarno, da budu ministri svi lji skoro svi uzeti iz većine; Javorski izjavio je, da je desnica voljna pćdpirati vladu, dakako po svojih načelih.

Niemci su pokunjeni. Tako je danas. Njeke veća stalnost u odnošajih je svakako za sada nastala, al stalni dokakoni su. Svaki dan moće što nova donieti.

I danas, utorak, govori se o raznih načelih, kako da se ministarstvo popuni. Za sad je stalno samo to, da se ima pćpuniti ministarstvo trgovine. Bivši ministar Bilinski imao bi svakako doći u ministarstvo, al bi radje ono željeznica nego lji ono trgovine.

Današnja sjednica teće posve mirao. U obćinstvu, koje je toliko sililo u sjednici, dok bijašu nemirna, govorio se već, da je u parlamentu dosadno; i galerije su sve praznije.

Slavenski jezik u katolićkoj crkvi.

Svatog Sboru za obrede

na nadbiskupje, biskope i ordinarije pokrajina gorićke, zadarske i zagrebaćke pismo

o porabi slavenskoga jezika u svetoj liturgiji.

Čega se osobito treba držati ili ćuvati, kad se rabi staroslavenski jezik u svetoj liturgiji, sviati je ovaj Sbor već odredio dne 13. februara 1892.; i sgodno je uputio one jugoslavenske biskupe, koji upravljaju crkvama, gdje je takov obćaj zavlađa. No kako su se o toj stvari apostolskoj Stolici nove dvooje pćdniele, to je sveti Gospodin naš Leon po Boćjoj providnosti papa XIII., u svojoj ćtćkoj brizi za Slavene, naložio, neka se taj važni posao pćdvrgne izpitu posebnog sabora kardinala svete rimske crkve, da se prije spomenuti propisi izjasne i utvrde, svaka pomutnja ukloni.

Kad se dakle stvar u svem zrelo prosudilo, a imalo se na pameti ustanove i odluke papa, pćmence Inocentija IV., koji je biskupom senjskim god. 1248., a krććkim god. 1262, dao slobodu, da se sluće jezikom slavenskim u onih krajevih, gdje se to obćajem prije obćrćavalo, samo da se ne dira u smisao poradi različie samoga pisma; istotako Urbana VIII., po ćijem uslogu bile su izdane god. 1631. liturgijske knjige glagoljski na uporabi crkvam, gdje se je došće stavilo rećenim jezikom, osim ako ne bi voljeći latinskim; a tako i Benedikta XIV., koji je proglasio novo izdanje tih knjiga god. 1754. autentificirao za one, koji su obrede staroslavenski; i napokon Pia VI., koji je g. 1791. pregledao ćasoslov napokon tiskan pod njegovim nadzorom; isti uzoriti oći ustanovili su ova što sliede pravila, a Njegova ih je Svetost odobrila, pripozнала i naredila, da se u napredak od sviju bez povrede drža:

I. Poraba staroslavenskoga jezika u svetoj liturgiji ima se smatrati i držati kao starova pćvlastica pripadajuć stanovitim crkvam, a nipošto kanoti osobna pćvlastica, što pripada nekomej svećenikom.

Biskup dakle bit će služba i dućnost, da svaki u svojoj pokrajini što prije savstavi popis ili katalog svih i pojedinih crkava, za koje sigurno zna, da sada uživaju tu dozvolu po pravu.

Nadalje, da se uklone dvojbe, dokaz za tvrdjenu pćvlasticu neka uzme iz dokazala i svjedoćanstva, što za sigurno postavljaju i valjano dokazuju, da je ona bila u krićposti i da u istuju živi barem trideset godina od sada; a ova duljina vremena u toj stvari smatra se za dostatnu po osobitoj milosti svete Stolice.

Ako koje onda nastanu prepirke i potećke u takovu dokazivanju, neka ih biskupi pćdnesu svetomu Sboru za obrede izloživ jasno i toćno dotićne okolnosti za razriešenje pojedinih slućajeva.

II. Kada se je jedanput spomenuti popis pćvlastenih crkava sastavio i proglasio, onda neće biti nikomu nipošto slobodno, da avdaja po drugih crkvah bilo s kojega razloga ili s kojega mu drago izgovora staroslavenski jezik u svetoj liturgiji: a bude li, da se što drugćije ili protivno pućaka, takovi podhvati neka se snizbu strogom kaznom.

III. U crkvah, koje uživaju gore spomenutu pćvlasticu, misu govoriti i službu obavljati bit će dopućeno isključivo staroslavenskim jezikom, odstraniv bilo ma koju

podneba navlaš u zimsko duba. — To more dakle obstojeće je i prije godinu 1445, kad su došli k nam gosti, zvan. il' nezvani, od one strane onamo.

Otok Cres sa Osorom imenuje se u povjesti još u vrime Rimljana, ma... eh eh! još više onamo u tminasto doba bajoslovja (mitologije) pod imenom „Insulae Absyrtides“, ako nećete reći, da su g. Mlećani dovukli ovamo s kakovom splatom (zattera) sa svojih laguna, i ovdje ga u sidirili. Ako dakle Cres bijaše još prije 1445, a Cresani ne imadjuh ni Arsenala ni Darsena, i tek dobili Aršan poslje dolazka njihovih sinjorijah mletakih, naravno je, da to ime ne more biti hrvatsko, ali dokazuje jasno, da taj grad pripadaše drugoj narodnosti, al' nipošto talijanskoj. A to sam htio dati na odgovor doktora Hojevini, koji zaslijepljen mržnjom, straćnu proti svome narodu, a bez ikakovh obzira, proturio je u svijet na pijaci ono nepromišljeno; drzku i ovredjeljivo; narod izreku, da je Cres talijanski grad gledom na njegovi sassi. Bit će, i uvjerjen sam, g. Hojevina rekao je mnogo pametnih u vrime svojih mlad h godina, al u onom ćasu, kad reče, da je Cres talijanski grad, valjda ga je ostroumnošć prevarila, te sreća mu nije poslućila, jer i pamietni ljudi kadgod zabasau; a zavedeni straćnu, imadu oći a ne vide, uši i ne ćuju, pa s

to ga obistini se ona rećenica (proverbij) da i poludnjak moće više predložit, nego pametan razložit.

Vidite, moji dragi Cresani, koliko sam toga razložio, i koliko sam bio usilovan, da napisem na same tri ćetiri rieći Hojevinjeve! Da li sam postigao ćilj, za kojim sam išao, da dokazem naime, da je Cres grad hrvatski pogledom na same njegove sassi, to jest na imena poljskih kunćraća, na imena ulica po gradu itd., vi i svi oni nepriprani ćitaoci ovih „Slićica“, ma i sami naši protivnici lako ćete prosuditi. S toga ja bih bio gotov mojim pćslovim i zakljućio bih moju ne jako tećku razpravu; oćistio bih i položio pero, ćećajuć, da mi se sa koje strane odgovori i prigovori pobijajuć moje dokaze. Ali okolnost, da su imena tako ćvrsto spojena sa sassima, da ih nije moguće razlućiti, a to ne jur od godine 1445, kad su došli k nama gosti s preko mora, nego od one godine onamo, onamo za sedam vjekova nazad, a toga mišlim, da bih takove prigovore ili pobijanja morao ćekati, ne rećem li, do sudnjega dana; a ja što rekoh, ne porekoh, i svršujem....

Oj, oj, dragi i mili naši dottor Strganac, ma vi ste nec pozabili. A ce se već nespominjate, da ste nam obećal, da ćete nam prikazati ne samo s našimi sassi, kako je onć rekel dottor Hojevina, ma

još s nekakvom storom, pak još s geografom, a finalmeto s nekakovom drugom besedu, ku mi ne razumemo i ne spominjamo, da je naš Cres grad fercarski a ne talijanski. Mi bimo vas molili, da nam i to pokazete, kako ste takć lepo z dragim učinili. Neka vam ne bude mucno spjegat nam i to, zac to će nam slućit kako jenć orućje, s kim budemo mogli odgovoriti in crće našim protivnikom, da nismo talijani.

Pravo imate, sad se sjećam, da sam naglasio kako ću vam dokazati, da otok i grad Cres jesu po svomu poloćaju (poziciji) po geografiji, etnografiji i povjesti (storiji) ćisto mjestu hrvatska, ako su i za kratko lji dugo vrime pripadali sad starome Bizanciju (Carigrad) sad pokojnoj republici Mletakoj. Ali da se prije svega sporuzumjemo, što su te rieći geografija, etnografija, jer bez toga mišlim bismo po ariji, a trud bi nam bio uzalud. Geografija dakle jest ona znanost ili, po vašu ona mudrost, koja nam kaže poloćaj lji mjesto, u kojem se nalazi ova ili ona strana zemlje, i dosliedno ju opisuje. Etnografija pak jest obćirnije opisivanje dotićnih zemalja pogledom na jezik, obćaje, imena, noćnju, itd. još tomu nadodajte pogledom na politiku, gradjanstvo, na obrt (industriju) itd. (Sliedi).

PODLISTAK. Slićice iz Cresa.

(Dalje.)

Za sada dućnost me sili, da dokazem kako naši stari taj dvor Aršan, ako izlazi od talijanske rieći Arsenale ili Darsena, nisu mogli drugćije imenovati, pa sa g nazvali ćisto Arsenale ili Darsena, tim ne bi se moglo dokazati, da je Cres talijanski grad, nasuprot ja tvrdim, da tim imenim, kao s onim Bielta, potvrđuje se moje mjenje, da je uprav Cres hrvatski grad. Evo kako. Treba zaći najprvo, da prije nego su bili uzđignuti zidovi, okolo grada, i uređene stepenice okolo mora, toga blaženoga Aršana nije bilo, jer more bi slobodno dolazilo do svetoga Marka, kako dolazi i dan današnjak kad je morska plima; a buduć da je mjesto u zatonu, držali su Venecijani svoje brodće i tu je popravljali, pa s toga to mjesto zakloćeno nazvaše Arsenale ili Darsena. Tu dakle prihvalio se more, a povrñ njega puzile lagane brodće. — Napokon se grad obćadio, stepenicama se more u svome koritu stisnulo, nastalinim nastipom nestalo Arsenale ili Darsena, a postao Aršan, po kom se sad ljudi ćetaju, a djevojćica plućć hojeve-bivše ili kalceite, i pjevuććica igraju se na sonćanom zraku milog nam

primjenu drugoga jezika. Koljge, što se moraju upotrebljavati za misli i službu, neka su opremljene glagoljskim pismeni, od apostolske Stolice pregledane i odobrene: "druga" bilo kojegod litargijske knjige, ili "drugi" pismom tiskane, ili bez odobrenja svete Stolice, neka su svakako zadržane i nedopuštane.

IV. Gdje god pak običaje odgovarati svećeniku "kad" služiti nekome česti misle pjevati, to će biti slobodno u povoljnih krskah samo jezikom staroslavenskijem. A da to laglje uzbude, moći će ordinarij vjernikom isključivo dopustiti, da rabe priučiti knjigu, opremljenu pismeni latiniskim mjesto glagoljskim.

V. U rečenih krskah, koje nedvojbeno nazivaju dozvolu staroslavenskoga jezika, moći će se upotrebljavati obrednik tiskan slavenskijem jezikom kod podjelivanja tajstva i blagoslova, samo ako bude pregledan i odobren od apostolske Stolice.

VI. Pomajivo neka uzastopne biskupi, da promiču u svojim sjemenitih nauku koli latinskoga jezika, koli staroslavenskoga, tako, te svaka pokrajina imadne koliko treba svećenika za službu u oba jezika. (Konac slijedi.)

Pogled po svijetu.

U Trstu, dne 5. oktobra 1898.

Iz carevinskoga vieća dolaze već teđa negda povoljniji glasovi. Razpravna naime o nagodbenih osnovah teđe doista, gladio premda njemački zastupnici raznih klubova dosta oštro vladu kore, što da kani žrtvovati timi osnovami velike probitke svojih državljanu Madjarom i što neće da ukine poznate jezikovne naredbe za Česku i Maravsku. Proti nagodbenim osnovam prijavilo se mnoštvo govornika njemačkih klubova, dočim se nitko nejavlja kao govornik za te osnove. Tako će valjda gospoda ministri morati, da zagovaraju i brane sami svoje osnove.

I u drugom pogledu dolaze iz Beča nešto povoljniji glasovi. Glasa se naime, da je ministarstvo odlučilo unapried stvoriti parlamentarnu većinu iz same desnice t. j. od Slavena i umjerenih Niemaca katolika.

Na mjesto odstupivšega ministra trgovine Bärnreitera da će doći jedan zastupnik iz desnice, a i ministri nastave to željeznica, da će se zadovoliti i na njihovna mjesta članovi desnice zasjedi. Imenovan je ministrom trgovine baron Dipaulti vodja njemačko-katoličkog kluba. I jedan član slavenske narodno-kršćanske sveze, da bi imao postati ministrom. Za koji dan znati ćemo što je na tih glasovih istinita.

U jučerašnjoj sjednici carevinskoga vieća interperirali su zastupnici Dr. Luginja i Spinčić sa drugovi vladu radi interperirali su vladu radi tih izgreda talijanski zastupnici svalu po običaju svu krivnju na siromašne Slavene.

Članovi kvotne deputacije, koja je izabrana u carevinskom vieću, obavješteni su od vlade, da će se sastati još tečajem ovoga mjeseca u Pešti sa članovi ugarske kvotne deputacije na zajedničke razprave.

Na crnogorsko-turskoj medji i to kod Berana došlo je izmedju kršćana i Turaka opet od krvavih okršaja. Povod tomu da su dali Turci. Palo je u boju više osoba s jedne i druge strane, a isto tako imadu jedni i drugi više ranjenih.

Bugarska vlada kani provesti u čitavoj kneževini velikih promjena u upravi. Ona pozivilje natrag i one častnike, koji bijahu izveli urotu proti pokojnomu knezu Batenbergu, i koji su većinom služili u ruskoj vojsci.

Danski narod zaluje za svojom kraljicom, koja je preminula ovih dana u velikoj starosti. Hvale ju kano ženu vrlo dobra i plemeniti srca.

Njemački car Vilim pripravlja se na podulje putovanje. On kani naime posjetiti svetu zemlju sa svojom suprugom i sjaanom pratnjom. Navratiti

će se i u Carigrad, gdje će mu sultan prirediti svečani doček.

U Svajcarskoj počele su oblasti nakon nećuvnog zločina, počinjenog na blagopokojnoj našoj kraljici, strogo postupati proti anarhistom. Pohvatano je više pogibeljnih osoba, a među timi najviše Talijana.

Dopisi.

Iz Kastva pišu nam dne 20. pr. m. Kao što po cijeloj našoj monarkiji, tako se je i kod nas veoma neugodno i žalostno dojmio glas o strasnoj smrti Njz. Velič. naše ljubljene cesarice i kraljice Elizabete. Naš dobri pak nije mogao pojmiti, da ima na svijetu tako pozivnih ljudi, koji su vredni poditi ruku na posvećenu osobu jedne carice.

U nedjelju, dne 11. sept., čim se ranu u jutro prosno glas o nesrećnoj smrti naše carice i kraljice, nije bilo čovjeka, a da nije požalio svoje mile carice, koja je bila: u našem puku poznata kao dobra i milostiva majka svojih podanika. Ljudi su se sastajali i skupine, da razpravlja ob onom nemilom događaju, a na ih, razabirala im se žalost, kao riedko kada. Kroz dan i u večer nije se čulo pjevanja ni u krmah, ni po cestah, kako u druge nedjelje i praznike, već je puk i tim pokušao žalost, koja je stigla visoku vladarsku kuću i sve podložne joj narode.

Obćinsko glavarstvo, "Hrvatska Ilinaonica" i još nekotji po privatnih kućah dali su odmah izvjesti na pol stjega svoje zastave sa crnom vrpcom, koja neprekidno vise do danas. Danas pako nema skoro kuće u Kastvu a da nije izvjestila žalobne ili druge znakove tuge.

Naše obćinsko glavarstvo dalo je odmah posebnim osmrtnicami javiti puku karstavaškemu žalostnu uvu zgodu, te pozvalo ga, da se u što većem broju sakupji dne 17. o. m. u župnoj crkvi sv. Jelene na molitve zadužne za vrieme pogreba. Visoke pokojnice u prestolom gradu Beču. Pozvalo je takodjer puk za daas u utorku dne 20. o. m. na svećane zadužnice, koje su se obćrzavale stolnoj crkvi u Kastvu. Narod se odzvaao mnogobrojno tako, da je danas uz obć. zastupstva i župane, školsku mladež iz Kastva i Zameta prostrana crkva sv. Jelene bila dubkom puna.

Pred sv. obredom sagatelo se u pödpunom broju obćinsko zastupstvo na izvanrednu sjednicu, da dade oduška u ime svoje i ciele Kastavštine kod velike ove nesreće i žalosti.

Obćinski glavar obrazložio je živim riednim veliki gubitak i još veću žalost, što je snašla naša Visokovladajuću kuću, osobito pako Njz. Vel. našega premilostivoga cara i kralja Frana Josipa I., te ujedno naznačio, što je sve poduzeo ovom žalostnom prigodom, da je naime dao izvjesiti obć. zastavu na pol stjega, pozvao puk na zadužnice, te izrazio sućut obćine njegovoj preuzvišenosti gospodinu ministru predsjedniku molbom, da ja dade do znanja Nj. Vel. našem cesaru i kralju.

Obćinsko zastupstvo i prisutni puk stišao je stojeće duboko ganut razlaganje g. glavara, odubriv jednoglavno što je u ovom zgodom u ime obćine potužne. Ujedno izrazuje ob. zastupstvo duboku bol i iskrenu sućut u ime svoje, te ciele obćine nad užasnim nećdelom počinjenim dne 10. sept. 1898. u Zenevi na carici i kraljici Jelisavi, te hoće, da se u zapisnik ove sjednice na vječna vremena nvrati ovaj izražaj sućuti. Ujedno ustanovljuje se zakladu na uspomenu blagopokojne carice i kraljice Jelisave sa glavnicom od 2000 for., na račun koje će obć. zastupstvo karstavsko dielit svake godine štipendiju od 100 for. jednkom odlikom i siromašnom djaku srednjih ili visokih škola iz područja obćine Kastav već pridruženih. Postanje ustanove u to ime ima prirediti obćinski glavar uz naknadno odobrenje obćinskoga zastupstva.

Evo, tako je naša obćina i sav puk dao žalostnog oduška prigodom ove neočekivane i duboke žalosti.

Iz Poljana pišu nam 25. pr. mjeseca. Čuđni su vam neki Poljanci, ču već Leprićanci, a tih je veći del. Drže se i htjeli bi biti najumudriji, osobito pokle su hodili na Matolje na Kristvevu prediku. Tamo su pozobali svu mudrost — i već se ih ne može trpeti. Kričje na puna usta: ej mi smo progledali, ča će nam popi i njihove predike, Kristić će nam od sada u oštarije predikat. I za istinu već ga ovo tretju nedelju čekaju u Poljanah na šterne; ali njega ni videt. Ja znan, da će ujm još i pit, ali silu se jade, da ih je čuili već triput čekat — za niš.

Najjače se pak jadi on, ki mora svet mirit i stumaćevati mi zaš ne pride, kad je obćed, da će pit. A znate ki j' to? Jözina. Jadi se jadi, ali još za neć drugo. Zaš? zaš se j' dozvalo, da j' mać. To j' pak neć novoga! — Ča mi ki rač. To j' stara stvar i staro ime. Hvale, Bogu mi čaka j' živina, ka ima četiri noge, ka brzahodi i akaće i pozna se ju od raven kako nevjerat. Sada te lika, sad ti se lasti a do čas će te ograd. A jai pak u istinu Jözina mać? Oprostite, ča vam rač ovaj istu. Jeli i to ču dokazat. Mi znamo, da prefriganemu i begavamu čoveku rado ćemo da j' štitić. A Jözine moramo da j' mać. Zać danas ti hvali reprezentanta al suć Kukića, ki ga j' stavil va službu, va koj je; jutra se kaja, da ni šal za smetnja, zać, da ga prvić, montura-kušta. Sada kaće, da j' pod "lontuš" slavobilićirico-Istrijan, i viće propala Hrvatska, a kad, popije Itricu, a misli, ča je popil kvartini; prokljine i Kristici i sveh, ki š njim drže, do petoga kolena. Napokon pride ura, pak se ga čuje, čovek bi rekao na, pametno govori: Ja, znate, ja sam čovek od službi. Ja delan službu kako mojam, a kad ju fluim morem pit, igrat, klet, rač ča me j' volja, a mane niš nje dan i ura! pak se fini s tem, da lete u oštarije — boce po stole. Lapo ih plate po mirna Bosna. Kada se približuju kakovi votacijni predika: ljudi naši, neka bude mir, stoga i ljubav — ča će nam to "hrvatsko" — a kako se vidi i čuje samo širi i saje nemir po Leprinašćini i važije ljude. Veramento govori, da mora sve o vako delat, rač da mu tako služba na-naš i da mora gledat na svoj kruh. Va gnu da ni takov, aš da se ča jutra promen na puteštarije, da bi neki tar neki slabu pasavali. To nisu naši posli te paštimo njemu. Rpeporučujemo mu samo, da ako bude i naprvo delat kako i do sada, neka pazi, da bi mogal i sam slabo pasavati, pak će bit opet to nigov posal. Bili čovek va ko j' mu drago službe, mora bit čovek od kuse, va daleč goverujući, mora bit iskren.

Za sada dosta, rač moram poć va Durmaćiju po mlado.

Pišćola.

Različite vesti.

Previšnji imendan. Dne 4. t. m. t. j. na dan sv. Frana slavio je naš uzvišeni Vladar svoj imendan.

Proslava ta bijaše za Njega bez dvojbe žalostnija nego li igda do sada, ali su za to i svi Njegovi narodi tom prigodom toplije pomolili se Svevišnjemu, da uzdrži još dugo i dugo zdrava i čila teško uciviljenoga našega vladara, Njz. Velič. cesara i kralja Frana Josipa I.

Pedasetgodišnjicu misništva slavio je u nedjelju župnik kod sv. Ivana kod Trsta veleć. g. I. Treven. Njegovi župljani prirećili su mu tom prigodom u predvećer slave bakladu sa glazom, a pjevačko društvo zapjevao mu na čast nekoliko pjesama. U obće trso se onaj pošteni naš puk, da izkaže još već ljubav i odanost čestitomu svomu župniku. I pravo je tako kad se ga ni ovom riedkom prilikom nešetije ni crkvene ni svjetske oblasti.

Novi odbor pjevačkoga društva "Kolo" u Trstu o vako se konstituirao: Pred sjednik dr. Edvard Slavik; podpredsjednik Vatrovec Ant; tajnik Kravos Fran; blagajnik Jazbec Dragutin; arhivar Kolb Josip; nadzornik pjev. vještba Caharija Josip.

Utoci povoljno rješeni Trgovačko-pomorski sud suglasno sa namjesticom dao je opetovno nekojim štedionicom u Istri i na Gorićkom nalog, da nemiđu primati štedioničkih uložaka neg od članova. Naše štedionice uložile su proti tom naredbi utoke na ministarstvo, a ovi bijahu usljed zagovora naših zastupnika povoljno rješeni. Sada će valjda rećene oblasti pustiti naše štedionice u tom pogleda na miru.

Talijani proti Talijanom. Iz Poreč pišu nam, da su tamo poćinili dne 2. t. m. u večer veliku demonstraciju talijanski građđani kopaći proti gospodi talijanskoj. Uz poklike: Viva l' Austria! i morte agli italiani" prolazio je veliko množvo demonstrantu ulicami grada, te je jedva održivostu za rukom pošio, da demonstrante razjrtjera. Čekamo da vidimo, što će na to "baba" pak čino se i mi još oglasiti.

Skupštini stranka prava na Sušaku. Središnju klub stranka prava u Zagrebu zaključio je u svojoj sjednici dne 14. pr. m. da se obćarže ove godine glavnim skupština stranke prava dne 12. tek. m. na Sušaku kraj Bieke.

Toliko do znanja onim prijateljem iz Istre, koji nas za to upitaše i koji kane prisustvovati ovoj skupštini.

Služba učitelja. Otvorena je služba ravna, učitelja drugu vrstu na mjesovitoj pućkoj učionji u Barbanu hrvatskim nastavnicim, a talijanskim jezikom kano predmetom; slaba učitelja treće vrste na dvoraaradnici u Kaufanaru hrvatskim i talijanskim učevim jezikom; slabić podučiteljice na dvoraaradnici u Medulnu hrvatskim nastavnicim, a talijanskim jezikom kao predmetom. Na ovo školki bi mogla podučiteljica dobiti — razumije se proti učionji remenaraciji — i poučavanje u zeniskih rućnih djeljih na: školah u Lježanju i Prekmanturi.

Molba neka se pödnem c. kr. kot škol. vieću u Puli u roku od 14 dana.

Iz Kastela (Kastelvenere) pišu nam 1. t. m. Naš župnik g. Zdobz bio je odsudjen, da mora zapustiti ovu župu radi čias, koga nećamo odje spominjati, da se na bi svet smutio. To lio ipak moramo kazati, ča će pite ove župe moć malo vjere i štaha božjega, što ga je imao, posje izgubiti. Neznamo, kako će naši pastiri za to odgovarati pred Bogom kad se već svjeta usvoja. Čuđimo se, rač ordinarij tu, što dopušta, da se događaja ovakva nedjela u biskupiji. Ili rač se možda boji talijanske gospode? Zar imadu obćiri nekotjih crkvenih dostojanstvanika prevesti pred crkvenim zakoni i pred sv. vjerom? Opoliko za sada a nebaćeli ovo malo pomoglo, govorići ćemo jasnije i povedati ciele sa blaznjivji događaji. To doista neće biti mlo ni drago "preć" gospodi kod ordinarijata, ali nam je vića stalo do istine, do pravice; do poštenja, morala i sv. vjere, nego li do obzirah bilo napram komu. Dakle, gospodo kod rač. ordinarijata, učinite Vašu dužnost ili očekujte sablaznan, pred krom ča morati netko poverćil. Znajste gospodine utrudnice samo to, da je prošlo 10 godina, što nismo imali ovdje sv. berme i da imadu i velike djece, koja se nezadnu niti prekržiži.

Škola u Medulnu. Velikim trudom i troškom pripravila je medulenska obćina prostorije za školu obzirom na veliki broj djece dužne polaziti ju. Taj broj — oko 200 djece obćjega spola — opravdava nadu, da će se u Medulnu ustrojiti troćzaradnica s trimi učiteljskim silami. Ali čini se, da tko vadi i oblaći u školkih stvarih u Puli, navidi rado naprećak hrvatskih škola. Sada je počela nova školska godina, a nća je pravna, sve je u redu, a oblast nije učinila ništa, da u Medulnu pozivavimno barem dvoicu, ako za sada i ne trojicu učitelja. Natječaja nismo vidili i neznamo u istinu što rađe gospoda u kotarskom školskom vieću. Jada obćna troši i pripravila dobrovoljno sve što treba, a slavne školake oblasti ni da se maku. Ali zar su nam postavljeni nadzornici za to, da nemoćmo napredovati? Mi u istinu neznamo, da li neće bilo školstvo hrvatsko u Poljskom kotaru više napredovalo pod kojim drugim nadzornikom, nego li je u ovo zadnjih dvadeset godina.

(Iz Pule doznajemo, da je za tamo raspisano mjesto učiteljice. Vidi odnosnu viest Op. uređ.)

Izvešće o djelovanju ravnateljstva "Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru" od 1. siećnja do 31. prosinca 1897. Tiskara u Voloskom 1898.

Iz Trvića (obćina Pazin) pišu nam 3. t. m. Po Vašoj želji javljamo vam, gosp. uredniće, da smo mi Trvićani sa pridjelkom vina letos npravo srećni. Doćim je u okolnih mjestih nešto tuća nešto suša skoro posve grodjice unistiła, kod nas imali smo ljetos dobru trgavbu. Na kolikoća nemoćemo se dakle potužiti a kakvoća je pak nad svako očekivanje. Boljega vina nesjećaju se ni najstariji ljudi. Vina su većinom bila.

Upozorujemo dakle hrvatske i slovenske trgovce i krmčare, da se potruđe do Trvića i neće zaista truda žaliti. Uputite savjeće pismenu ili ustmeno dajte baćava tamošnji vrlo čestiti naš posjednik i rodoľjub g. Petar Širović, pošta Trvić. Svátko neka se čuva s ensala u Pazinu.

I opretajskih Brda čujemo, da imadu kod naših posjednika dobra vina.

Talijanski podanik nastanjen u Opatiji odsudjen u Trstu radi velezdajućke izjave. Dne 3. t. m. odsudio je ovdajšnji sud Petra Pedimini-a, zidara, rodom iz Italije, a nastanjenog u Opatiji na 5 mjeseci težke tamnice, što se je prigodom smrti naše kraljice Jelisave o njoj i o cesaru-kralju velezdajućki izrazio.

Tko zna neće li se, kad se vrati iz tamnice, još kakovim obrtom u Opatiji baviti?

Putujući nadzornik. Gospodin Vjekoslav Jusić, putujući nadzornik osiguravajućog društva za život "The Gresham" putuje u družtvenih poslovih po Istri. Gospodinu Vj.

VINSKU BURAD

(posud,e)

sa razolikim sadržinama
prodaje

Gedeon Štandnar.
u Krapini (Hrvatska).

Javne zahvale,

Gospodinu Franu Kućiniću

Generalnomu zastupniku engleskog osjeguravajućeg društva za život

„The Gresham“

TRST

Via del Teatro N. 1,

Tergesteo, scala IV. L. p.

Čast nam je izraziti Vam ovijem naše najbolje priznanje radi brze i točne isplate od 30.000 franaka u zlatu. Slovom: tri-deset tisuća franaka u zlatu, koja nam je svota bila izplaćena odmah po Vam i to na temelju osjegurateljne police br. 369535, kojom je naš pokojni i nezaboravni suprug i otac *Vloho de Giulii*, predsjednik trgovačke komore i posjednik u Dubrovniku, bio osjegurao svoj život kod Vašeg društva „The Gresham“.

Preporučamo najtoplije i najiskrenije svima i svakomu Vaše društvo „The Gresham“, kao jedno od najboljih, najstarijih i najvrstnijih društava za osjeguranje života, koje kao takovo broji i u Dubrovniku veliki broj osjegurauika i uživa ovdje i svuda najljepše ime.

Dubrovnik, dne 12. kolovoza 1898.

Karlota udova de Giulii v. r.

u ime svoje i djece.

Ivan Kr. de Giulii v. r. dr. Pero Gingrija v. r.

sin. štitnik.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolesti u Stuttgartu 1890 nagradjena odlik o m, jest po matonju lie-nika i prizna sa hi-ljadam zahvalnica. Jedino postojeće u li-sinu pravo i nesko-đljivo sredstvo da gospođim i gospođi izrase podpuna i bujna kosa i uo zapreči odmah opa-danje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospođe rast jakih kosa. Jamči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 nvt., poštom ili pouzajem 80 nvt. **K. Hoppe,** Beč 1. Wipplinger-gasse 14.

Prave brnske suknesne tvari

Jedan coupon (for. 3-10 iz dobro) 4-10 iz dobro 5-10 m. dug, do-satan za muž-ko odjelo stoji samo

prave ovčije vune

Jedan coupon za crno zlatensko odjelo for. 10. Tvari za goranje kapute, Beđen, Pevanje, Deskinga. Tvari za državne i željezničke iz-novnike, najbije Kammergare i Ghesisto itd. razaslije uz tvorničke cijene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

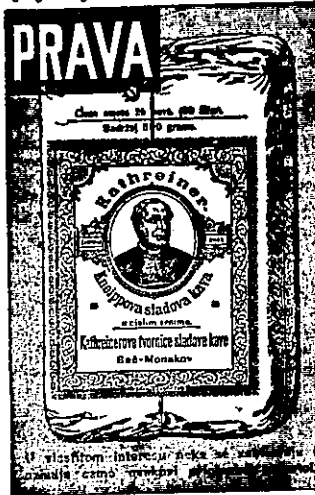
Sklađiste tvor-ničkog sukna **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzeral badava i francos. Poilijka vjerna szarka.

Pozor! P. u. občinstvo upokoruje sa oso-bito na to, da stoji tvari mnogo manje, ako se ih izravne naruču nego li one, koje se posre-dovanjem trgovaca natvari. Tvoja **Kiesel-Amhof u Brnu** razaslije sve tvari u prave tvorničke cijene bez obitka, što ga daju krojačem, koji škodi silne privatnim strankam.

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica broj 10
trgovac sa pisarničkim i školskim predmeti te svakoystrne papirnate robe uz najniže konkurenčne cijene, prepo-ručua se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe

THE GRESHAM

Englesko osjeguravajuće društvo na život u Londonu

Aktiva društva do 31. decembra 1897. . . . . Kruna 159.997.579

Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897. . . . . 28.823.375

Izplaćeno na osjeguranja i interesa od postarka društ. (1848), ... 313.860.067

U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnice od 67.331.351.91

Prospekti, cijениci i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.

Glavno zastupstvo v Trstu

Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.

(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

EMERI

jesu posude za kuća, konobu, vrt, polja, vinograd, radio-nica, tvornica, ladju itd. mjesto kabla, brentače, vrča, goliđe itd.

Uvijek su gotovi za porabu, vrsti su trajni, ugledni, laki te prikladniji za svaki posao nego li obćne posnde.

Dobivaju se na veliko i malo u radionici tvrđke

Schwitz & Comp.

u ulici Commerciala (trgovačka ulica) br. 11 u Trstu, na malo također kod drugih trgovaca ovdje i u pokrajini.

Prospekt sa cieniци razaslije se na zahtjer.

Sklađište pokućstva

torđke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Sklađište pokućstva i tapetarije svakojakih nacra iz vlastite radio-nice. Bogato sklađište zrcala i svakojakih slika. Na zahtjer šalje se ilustrovan cieniк badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB
Ulica br. 12

A. WINGER

ZAGREB
Ulica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo korisni, osobito preporuke vriedni liekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, reumatizmu, kalamju i tgnanju u kostih, ukotošnosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križcah, kostonom poganec, probadanju svakovrstnim nuzabam. Ciena 60 nvt.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nvt.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, blje-doći, škrofaloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krležavosti, žen-skim bolestim, slabokrvnosti, nemoci. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili šved-ska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica. po-pravlja i okrupljuje želuđac i ublažuje glavna bol, oblaksava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetro, odklanja se bol u žlićci želuđacne grčeve, žutice, groznica ili zimnice, za-vijanje ili grčinja u trbahu. Tko ova toll koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, očuvrat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečiti razne bolesti. — Ciena flašici s naputkom 60 nvt.

Prah za blago ili za marvu, koji svako-mu gospodaru preporučam za konjski keli i kašalj, za volove, krave i ovčije, za lagano šišćenje, za oblačivanje želuđca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave dajuju od njega više i boljega mlička, konji postaju sličji i jači. — Ciena jednom otomu 45 nvt.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostonoj boli, sgrčenim, nagutim žilam, ukotošnosti i oteklini poslije težkoga napora, za objačivanje i okrepilivanje žila i živaca. Jedna flaša 80nvt.

Antiseptična voda za usta i zube usćuvaju se zubi od kvarenja zapriećuju i ublažuju zubobolja, usćuvaju meso oko zubi, razrričkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 80 nvt.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za šišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za plućobolne. — Po 60 nvt.

Tekućina proti izpadanju vlasi nevrćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospje-šuje rast kose. — 1 flaša 50 nvt.

Mast proti lišaju, kraslam, perućini i ospitoštam. — Jedan lončić 60 nvt.

Antisutin. Prah proti snojenoju ili potu, proti za-jedini. — Škalutija 50 nvt.

Tinktura za kurje oči izvratno sredstvo. — Ciena 50 nvt.

Dr. a Spitzera pomast za lice proti sunčanin pjegam, madežam, raznim pjeгам ili flekovom, od-stranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, brapavost, osi-potine na licu; proizvrađa gladkost, nježnost; bjelacu i finoću obraza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još borakov sapun po 40 nvt.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za šišćenje i sniženje fe-ludca ili otomaka i crieva, za otravanje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škalutiji 70 nvt.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepe-švanje i pomladživanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na pariktoj izložbi zašastvom diplomom. Dobiva se u bojah: bijeloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sa-puna. On osvjetljuje te pomladžuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odkljuje se vrančno ljubkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvt

Mirisna žesta za sobe kaditi neko-kapi širo po sobi preugodan miris. — Flašica 30 nvt.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Flašica 50 nvt.

Antifebrile od R. 2mča proti groznici ili simnici. — Manja boćica 70 nvt.

Polibromov sirup po dr. u Mikeli Selaku lieči po-koj, glavobolju, tznanje, vjeteriju, zadržnu, razno grčeva. — Ciena 1 forint 50 nvt.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želuđacnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nvt.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sjade kose porne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za polješavanje; praške za šišćenje zubi, tjestine za zube, od kojih zubi pobijeljuju

Spuzve za umivanje, kefiče za zube. Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojase, kirurške sprave. Ruskoga čaja, sinog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francozkoga Cognaca

Zalha mineralnih voda.

Sve pc novinah oglašena medicinske specijaliteta. — Tko naruču za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.